50

තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා බුද්ධිමය ප්‍රජාව ශක්තිමත් කිරීම

මහාචාර්ය එස්. බී. හෙට්ටිආරච්චි

මෙම උපාධි ප්‍රදානෝත්සව දේශනය පැවැත්වීම සඳහා ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර විශ්වවිද්‍යාලය අපට ආරාධනා කිරීම අප ලද විශේෂ ගෞරවයක් සේ සලකන්නේ සාම්ප්‍රදායික ආචාර ධර්මයක් ඉටු කිරීම සඳහා නොව මෙය ප්‍රථමයෙන් මෙම සරසවියෙන් ප්‍රථම හා ද්විතීය උපාධි ලැබ දෙවනුව මෙම සරසවියෙන් ම ලත් ප්‍රතිපාදන මත ලන්ඩන් සරසවියෙන් දර්ශනසූරී උපාධිය ලබා තදනන්තරව ආචාර්යවරයෙකු, වෘත්තීය සංගම් නායකයකු, අංශප්‍රධානවරයකු, පීඨාධිපතිවරයකු හා උපකුලපතිවරයකු වශයෙන් දිගු කලක සේවය කළ ඔබේ ම සාමාජිකයකුට පුදන ලද සම්මානයක් වන නිසා ය.

දයාබර නවක විද්‍යාර්ථිනි,

මා මෙම සරසවියේ ආදි විද්‍යාර්ථීන් අතුරින් බිහි වූ පළමු වන පීඨාධිපතිවරයා ද උපකුලපතිවරයා හා රාජ්‍යතාන්ත්‍රික නායකයා ද වීම සරසවියේ නව කඩඉමක් ඇති කිරීමට සමත් වූ බව පවසන්නේ නිරහංකාරව ය. ඒ නව කඩඉම නම් ඊනියා පිරිවෙන් සරසවිවල උපාධිධාරීන්ගේ හැකියාවන් අඩු තක්සේරුවට ලක් කළ යුගය අවසන් කොට තමන්ගේ ආයතනය පාලනය කරන්නට පමණක් නොව විදේශයන්හි තම රට නියෝජනය කරන්නට ද සමත් විද්‍යෝදය විද්‍යාර්ථීන් සිටින බව පෙන්වන යුගයේ ආරම්භය යි. එයින් සුදුසුකමට අගයක් දෙනු ලැබිණ. එදා ඇරඹි විදුදය පාලනයට විද්‍යෝදය ආදි විද්‍යාර්ථියකු ම පත් කිරීම අද සම්ප්‍රදායක් බවට පත්ව තිබීම ම ඊට සාක්ෂ්‍ය සපයයි. දේවානම්පියතිස්ස රජතුමා හා මිහිඳු හිමියන් අතර ඇති වූ සුප්‍රකට දෙබසක් මෙහි දී මගේ සිහියට නැගේ. "ස්වාමීනි, දැන් බුදුසමය ලක්දිව මුල් බැස ගෙන තිබේ ද?" "නැත මහරජ, එය මුල් බැස ගන්නේ මෙම දිවයිනේ දෙමාපියන්ගෙන් උපන් අයෙකු පැවිදිව මෙහි තනවන ලද සීමාවක විනය සජ්ඣායනා කිරීමෙන් පසුව පමණකි." යනු ඒ දෙබස යි.

මා විසින් ආරම්භ කරන ලද්දේ මගේ පුද්ගලික කුශලතා පෙන්වීම නොව ඔබ ද මා ද උගත් විදුදයේ කුශලතා පෙන්වීම යි. එම කුශලතා ඔප් නැංවූ බොහෝ දෙනා අතරට ඔබ ද අද එක් වෙයි. හිතෛෂී දෙමාපියනි, මම ඔබේ දූ-පුතුන් සෙනෙහසින් පිළිගනිමි. කරුණාකර අපගේ සොඳුරු සෙවණට ඔවුන් සමග ගොඩ වන්න. එහි දී "ඔබ පොළොවෙහි ලුණු ය; ලුණෙහි ලුණු ගතිය නැති නම් එයට ලුණු රසය කවන්නේ කුමකින් ද? ඉන් පසු ඒවා ඉවත දමනු ලබන්නට ද මිනිසුන්ගේ පයින් පාගනු ලබන්නට ද මිස අන් කිසිවකට සුදුසු නැත." (*Mathew*, 5.13) යන්න ඔබ සිත්හි තබා ගන්නවාට සැකක් මට නැත.

"ඥානවෘද්ධයෝ ද තපෝවෘද්ධයෝ ද වයෝවෘද්ධයෝ ද යන සියලු දෙන ධනවෘද්ධයාගේ එළිපත්ත අබියස සිට ගෙන සිටිති." (ව්‍යාසකාර, 17 ශ්ලෝකය) යන සකු කියමන එදාටත් වඩා අදට

ගැළපෙන බව පෙනේ. ඒ පිළිබඳ අටුවා ටීකා මෙම විද්වත් සංසදයට ගෙන හැර පෑම "ගහ දන්නා අයට කොළ කඩා පෑමක් " විය හැකි ය.

සංවර්ධනය කිරීමට ගොස් ඉකුත් සියවස තුළ සත්ත්ව ප්‍රජාවට හා පාරිසරික අංගෝපාංගවලට මුදල ම කරපින්නා ගත් ව්‍යාපාරික ලෝකයෙන් සිදු වන්නට පටන් ගත් හානිය මෙම සියවසේ තීව්‍ර වී ඇත. වනාන්තර කාන්තාර බවට පත් වෙමින් තිබේ. කල් තබා ගැනීමේ චේතනාවෙන් හා වෙළඳපළට සුදුසු තත්ත්වයට පත් කිරීමේ කූට අරමුණෙන් විෂ රසායනික ද්‍රව්‍ය යොදමින් සකස් කරනු ලබන එළවළු, පලතුරු හා වෙනත් අහිතකර ආහාරපානවලින් වෙළඳපළ ගහන වීමෙන් ආහාර සුරක්ෂිතතාවට තර්ජන එල්ල වී තිබේ. මත්ද්‍රව්‍ය හා විෂ මත්වතුර හා අත්වැල් බැඳ ගත් සමාජ විරෝධී කටයුතු උත්සන්න වී ඇත. මෙම ව්‍යසනයට ඇතැම් දේශපාලනඥයන් මෙන් ම පාරිභෝගික සමාජය ද වගකිව යුතු ය.

දුප්පත්කම උග්‍ර වීම හා ධනය සම සේ බෙදී නො යෑම වැනි රාජ්‍යමූලිකව විසඳිය යුතු ප්‍රශ්න ද ඇත. අම්ල වර්ෂාවල ඕසෝන් ස්තරයේ විනාශය හා දේශගුණික විපර්යාස වැනි ස්වාභාවික ආපදා ද වෙයි; මේ සියල්ල සමාජයට විඳ දරා ගැනීමට නොහැකි ඒවා වෙයි. විශේෂයෙන් මේවායෙන් ඇතැම් ප්‍රශ්න දේශීය ඒවා වෙයි; බොහොමයක් විශ්වව්‍යාප්ත වූ ඒවා වෙයි.

මේ අතර කාමසුඛල්ලිකානු ජීවන රටාවකට ඇබ්බැහි වූ ධනවෘද්ධයන් විසින් ඥාන සමාජයේ ජ්‍යෙෂ්ඨයන් හෙවත් ඥානවෘද්ධයන් අඩු ලංසුවකට මිල නියම කරමින් ඔවුන් අවපාතයකට ලක් කිරීම සුවිශේෂ පරිහානි ලක්ෂණයක් වී තිබේ. මුනිවෘද්ධයන් හෙවත් සමාජ සුධාරකයන් වූ පැවිදි සමාජයේ සාමාජිකයන් අකර්මණ්‍ය කර ඇත. දේශපාලන බලාධිකාරය මෙම සමාජ විරූපීතාව කීප ආකාරයකින් ම ඔද තෙද නංවයි. ඒ දේශප්‍රේමය හෝ ජාති වාත්සල්‍යය දඩමීමා කර ගත් ඔවුන් ආත්මාභිලාෂය නම් වූ කෙවිටෙන් දක්කනු ලැබීම නිසා ය

මේ සියල්ලට විසඳුම් සොයා ගැනීම සඳහා ජගත් සංවිධානය හඳුන්වා දුන් වැඩ පිළිවෙළ තිරසාර සංවර්ධනය බව අපි දනිමු. මෙහි තිඹිරිගෙය වූයේ 1983 දී එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය විසින් පත් කරන ලද පරිසරය හා සංවර්ධනය පිළිබඳ ජගත් කොමිෂම යි. නෝර්වේ රාජ්‍යයේ හිටපු අගමැතිනිය වූ ග්‍රෝ හාලීම් බෘන්ට්ලන්ඩ් එහි සභාපතිනිය වශයෙන් කටයුතු කළ නිසා එම කොමිෂම බෘන්ට්ලන්ඩ් කොමිෂම නමින් සමාජගත විය. රටවල් 23ක් එක්ව දීර්ඝ කාලයක් තුළ කළ සාකච්ඡාවක ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් එහි වාර්තාව 1987 දී බිහි වීමත් සමග කොමිෂම විසුරුවා හරින ලදී. අපේ පොදු අනාගතය (*Our Common Future*) නමින් එම වාර්තාව හැඳින්වීමෙන් පෙනී යන්නේ විශ්ව සාධාරණ දර්ශනයක් හා කාර්ය පටිපාටියක් එමගින් ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් අපට දායාද කළ බව යි. එම වාර්තාව අපේ පොදු අරමුණු මධ්‍යස්ථානය විසින් ක්‍රියාවට නංවන ලදී. මෙම වාර්තාව කෙතරම් දුරට ඇමෙරිකා එක්සත් ජනපදයේ බුද්ධිමය ප්‍රජාවේ සැලකිල්ලට පාත්‍ර වූවා ද යන්න එරට ලුවිස්විල් විශ්වවිද්‍යාලය විසින් ග්‍රොව්මීයර් සම්මානයෙන් (*University of Louisville-Grawemeyer-Award*) පිදීමෙන් හෙළි වෙයි.

වර්තමාන ප්‍රශ්නවලට විසඳුම් දෙමින් තිරසාර සංවර්ධනයක් ඇති කරන්නේ කෙසේ ද යන්න පිළිබඳ ව ජගත් සංවාදයක් ආරම්භ වූයේ බෘන්ට්ලන්ඩ් කොමිෂමෙන් බව සැබෑ වුවත් තිරසාර සංවර්ධන සංකල්පය ප්‍රභවය වූයේත් එය ක්‍රියාවට නැංවීම ආරම්භ වූයේත් මෙතැනින් නොවේ; යුරෝපයෙන් ද නොවේ. එය පැරණි වෙනත් බොහෝ රටවල ඥාන මාර්ගයේ විෂය පථයට ගෝචර වූවක් විය. ඕස්ට්‍රේලියානු ආදි වාසීහු වසර 40,000ක් පමණ කලක් පරිසරය නොනසා ඒ හා ඒකාබද්ධව විසූහ. වසර 30,000කට වැඩි කලක් මිසර වැසියෝ පරිසරය සුරකිමින් අපූර්ව තාක්ෂණයක් පවත්වා

ගෙන ගියහ. අනාදිමත් කාලයක් පුරා චීන වැසියෝ ලොව මවිත කරවනසුලු පරිසරහිතකාමී නිෂ්පාදන බිහි කළෝය. වරිච්චි බිත්ති තාක්ෂණයත් සමග පරිසර හිතකාමී සමාජ රටාවකට මීට සමාන නැකම් කියමින් ගොඩ නගන ලද ප්‍රාග් ඓතිහාසික ප්‍රෞඪත්වයකට ලක්වැස්සෝ හිමිකම් කියති.

තිරසාර සංවර්ධනයට අදාළ උගැන්වීම් ප්‍රධාන ආගම් පිළිබඳ සියලු ධර්ම ග්‍රන්ථයන්හි විරල නොවේ. මෙහි දී ශ්‍රී ලාංකික සමාජය හැසිරවූ ප්‍රමුඛ බලවේගය වූයේ ත්‍රිපිටකාගත ඉගැන්වීම් නිසා ඒ පිළිබඳ ලුහුඬින් සලකා බැලීම ප්‍රයෝජනවත් ය.

පුනරුදය සමග හට ගත් කාර්මික විප්ලවය නිසා හා විද්‍යාවේ හා තාක්ෂණයේ අපූර්ව ප්‍රගමනයෙන් හටගත් නව නිපදවීම් හා තාක්ෂණ ක්‍රම නිසා සමාජයේ ප්‍රමුඛතා වෙනස් වූ අතර ම අලුත් දේ අපට එක් විය. එහෙයින් මූලික දේ හැරෙන්නට නව ලෞකික ප්‍රශ්න සියල්ලක් පැරණි ඥානමාර්ගය ඔස්සේ විසඳා ගැනීමට උත්සාහ නො කළ යුතු ය.

තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා ළඟා විය යුතු පළමු වන ඉලක්කය ලෙස 2000 වර්ෂයේ දී ජගත් සංවිධානය විසින් පිළිගන්නා ලද සහස්‍රක සංවර්ධන ඉලක්ක අටට හා රියෝ+20/2012 ජාත්‍යන්තර සමුළුවෙන් සම්පාදිතව 2014 වර්ෂයේ දී මහා සමුළුවෙන් පිළිගන්නා ලද තිරසාර සංවර්ධන ඉලක්ක 17ට දුප්පත්කම තුරන් කිරීම ඇතුළත් කර තිබේ. ඇත්ත වශයෙන් ම දුප්පත්කම පිටු දැකීම සඳහා වූ ආරම්භයක් ජනසවිය හා ඊට පෙර ආරම්භ වූ වගා සංග්‍රාමය ආදි වූ ව්‍යාපෘති මගින් මීට පෙර ම ලංකාව විසින් දෙනු ලැබුවත් එය පළමු වන ඉලක්කය ලෙස නිල වශයෙන් ලොව පිළිගත් නිසා අද විශ්වව්‍යාපී මාතෘකාවක් බවට පත්ව තිබේ.

ඊට සහස්‍රක දෙකකටත් වඩා පෙර ගෞතම බුදුන් වහන්සේ තම න්‍යාය පත්‍රයට එය ඇතුළත් කර තිබූ ආකාරය දීඝනිකායේ 26 වන සූත්‍රය එනම් චක්කවත්තිසීහනාද සූත්‍රය අපට කියා දෙයි. ඊට අනුව නිර්ධනයාට ධනවතා විසින් ධනය නො දෙන කල දරිද්‍රතාව ඉහළ යයි; දරිද්‍රතාව ඉහළ ගිය විට අදත්තාදානය ඉහළ යයි; අපරාධ, මිනීමැරීම්, අපවාද, ගණිකා වෘත්තිය ඉහළ යයි; වෙනත් දුරාචාර වැඩි වෙයි; දෙමාපිය දූදරු සෙනෙහස මිලින වෙයි; ආගම ධර්මයෙන් මිනිසා බැහැර වෙයි; නීතිය නොසලකා හරියි; දශවිධ වැරදි ක්‍රියාවල නිමග්න වෙයි; මේ සමග ම අධිධනවතා නිතැතින් ම එවැනි සමාජවිරෝධී ක්‍රියාවලට ඇබ්බැහි වෙයි. මේ අනුව බෞද්ධ ආර්ථික දර්ශනයේ ප්‍රධාන අභිප්‍රාය වන්නේ දුප්පත්කම පිටු දැකීම යැයි කීම නිවැරදි වේ.

එහි දෙවන අරමුණ සේ මා දකින්නේ මිනිසා ආර්ථික වශයෙන් ශක්තිමත් කිරීමයි. ඒ සඳහා ගත යුතු මග එම ග්‍රන්ථයේ ම සතර වන සූත්‍රය හෙවත් කූටදන්ත සූත්‍රය පැහැදිලි කරයි. ඒ මෙසේ ය;

> ''ආර්ථික ව්‍යාපාරයන්හි විශේෂයෙන් කෘෂිකර්මාන්තයෙහි නියුක්ත වූවන්ට ඉඩම්, බීජ, පොහොර, කෘෂි උපකරණ හා ගව-මහිසාදීන් දිය යුතු වේ. (වෙනත් තැනක කියැවෙන පරිදි හොඳ අස්වැන්න ලැබෙන්නේ හොඳ බීජ වැපුරුවොතින් පමණක් බැවින් හොඳ අස්වැන්නක් ලැබෙන බීජ පමණක් සැපයිය යුතු ය). වෙළඳ හා වාණිජ කටයුතුවල නියුක්ත වූවන්ට මූලධනය හා අවශ්‍ය වෙනත් පහසුකම් සැපයිය යුතු ය. වෙළඳ හා වාණිජ කටයුතු රජය විසින් අධීක්ෂණය කළ යුතු අතර වෙළඳුන් විසින් පාරිභෝගිකයා ගසාකෑම නැවැත්විය යුතු ය. රජයේ සේවකයන් තෘප්තිමත් කිරීම සඳහා

> හා අල්ලස් හෝ දූෂණ ක්‍රියාවල නො යෙදීම සඳහා ඔවුන්ගේ සේවයට සරිලන වැටුප්, උසස් වීම්, නිවාඩු හා දිරි දීමනා දිය යුතු ය. ආධ්‍යාත්මික සංවර්ධනයේ නියුක්ත පුද්ගලයන්ට අවශ්‍ය සියලු පහසුකම් සැපයිය යුතු ය. මෙසේ අදාළ පහසුකම් සැලසූ විට ඒ ඒ වෘත්තීන්හි නියුක්ත වූවෝ තෘප්තිමත් වෙති; බිය සැක නැතිව ජීවත් වෙති; එහෙයින් රටේ අපරාධ සිදු නොවේ.''

තිරසාර සංවර්ධනයේ අද ඊළඟ ඉලක්කය වූ පරිසර සංරක්ෂණයට අප අවතීර්ණ වන්නේ කෙසේ ද යන්න ක්‍රියාවෙන් ම ආගම් ශාස්තෘවරු පෙන්වා දුන්හ. වෘක්ෂලතා පූජ්‍යත්වයෙන් සැලකූ උන් වහන්සේලා ඒවාට ගරු බුහුමන් දැක්වූහ. උන් වහන්සේලාගේ ජීවිතවල මූලික සිදුවීම් බොහොමයක් සිදුව ඇත්තේ මහාමන්දිර ආශ්‍රිතව නොව ගහකොළ ඇළ-දොළ, ගංගා, පිටිසර ගම්මාන, තණබිම් හා ගොවිපළවල් ඇසුරු කර ගෙන බව අපි දනිමු. මේ කරුණුවලින් පෙනී යන්නේ බෞද්ධ ආර්ථික හා සමාජ දර්ශනය මානව හිතවාදී හා පරිසරහිතවාදී මූලධර්ම මත ගොඩ නැගී ලිය ලා ගිය එකක් බව යි.

තව වැදගත් බෞද්ධ සිද්ධාන්තයක් නම් මානව අයිතිවාසිකම්වලට ගරු කිරීමයි. 1948 දී ජගත් සංවිධානය ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද මානව අයිතිවාසිකම් විශ්ව ප්‍රකාශනයේ ප්‍රඥප්ති 30ක් අඩංගු වෙයි. මේ ප්‍රඥප්ති ආගමික දෘෂ්ටිකෝණයකින් විමසූ උගතුන් අතර අප විශ්වවිද්‍යාලයේ කලක් උපකුලපති වශයෙන් සේවය කළ පාලි අධ්‍යයනය පිළිබඳ කීර්තිධර උගතකු වූ මහාචාර්ය එල්. පී. ඇන්. පෙරේරා මහතා ප්‍රමුඛත්වයක් ගනී. එතුමාගේ අධ්‍යයනයන්හි ප්‍රතිඵල *Buddhism and Human Rights* නමින් 1991 දී පළ විය. "මෙම ප්‍රකාශනයේ අන්තර්ගත ප්‍රඥප්ති බොහොමයක් ප්‍රධාන ආගම්වල ඉගැන්වීම් හා එකඟය. ඒ අතර බෞද්ධ ඉගැන්වීම් ප්‍රධාන වේ." යනු එහි බහා ලූ එක් කියමනකි. එම නිගමනයට එතුමා බැස්සේ එකිනෙක ප්‍රඥප්තිය බෞද්ධ ඉගැන්වීම් හා ගැළපෙන්නේ කෙසේ ද යන්න පිළිබඳ ව මූලාශ්‍රය මත සිදු කළ අධ්‍යයනයකින් පසුව ය.

තිරසාර අර්ථක්‍රමය, සමාජ සමතාව හා පරිසර සංරක්ෂණය පිළිබඳ ඉලක්ක සම්පූර්ණ කර ගැනීම සඳහා පැරණි ඥානමාර්ග හඳුන්වා දුන් අර්ථකථන හා ක්‍රමෝපක්‍රම ද ඒවායේ පරිචය ආදිය ද පිළිබඳ ව අප මේ කළේ ඒ පිළිබඳ ප්‍රවේශයකට අවතීර්ණ වීම පමණි. එය ගැඹුරු අධ්‍යයනයකට හොඳ මාතෘකාවකි. ඒ පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන මෙන් නවක විද්‍යාර්ථීන්ගෙන් මෙන් ම මෙම විද්වත් සංසදයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ සාමාජික-සාමාජිකාවන්ගෙන් ද මම ධර්මශාස්ත්‍රෝන්නතිකාමීව ඉල්ලා සිටිමි.

පැරණි ඥානමාර්ගයෙන් පෝෂණය වූ පැරණි ශ්‍රී ලංකාවේ තිරසාර සංවර්ධනය පිළිබඳ සාධක

මැයි මස සිට සැප්තැම්බර් මස දක්වා වූ කාලය තුළ නිරිත දිග මෝසම් සුළං සක්‍රිය වීමෙන් නිරිත දිග හා මධ්‍ය කඳුකරයේ ගංගා ඇළවෙලිවලට වැසි ජලය ලැබේ. දෙසැම්බර් සිට පෙබරවාරි දක්වා කාලය තුළ ඊසානදිග මෝසම් සුළං සක්‍රිය වීමෙන් උතුරු හා නැගෙනහිර මධ්‍ය කඳුකරයේ නැගෙනහිර දිග පිහිටි ගංගාවලට ජලය ලැබේ. අන්තර් මෝසම් කාලයේ දී එක්තරා වැසි ප්‍රමාණයක් මුළු දිවයිනට ම ලැබේ. මෙය සාමාන්‍ය වර්ෂාපතනයේ ස්වභාවය වුවත් උච්චාවචන බොහෝ විට සිදු වීමෙන් නියඟ මෙන් ම ජල ගැලීම් ද ඇති වේ. බෙංගාල බොක්කේ ඇති වන කැළඹිලි නිසා වරින්වර දිවයිනට තද සුළං සමග මහවැසි ද ලැබේ.

මේ වර්ෂාපතන රටාව නිසා සෑම කලක ම සෑම ප්‍රදේශයකට ම වැසි නො ලැබෙන බව පැහැදිලි ය. මෙය ද කඳුහෙල්, තැනිතලා ආදි භූගෝලීය සාධක ද පාරිසරික කරුණු ද මැනවින් තේරුම් ගත් පැරණි ශ්‍රී ලාංකිකයෝ දිශානුදිශාවන්හි විහිදී පැවති වැසි දියෙන් පමණක් පෝෂණය වන ගංගා, ඇල-දොළ හරස් කර වැව්, අමුණු බඳවා වැසි ලැබෙන පෙදෙස්වල ජලය වැසි නො ලැබෙන පෙදෙස්වලට හැරවීමේ අරමුණෙන් දකුණට වැටෙන වැසි ජලය උතුරට හැරවීමටත් උතුරට වැටෙන ජලය දකුණට ගෙන යෑමට හා නැගෙනහිරට වැටෙන ජලය බටහිරටත් බටහිරට වැටන ජලය නැගෙනහිරටත් ගෙන යෑමට හැකි වාරිමාර්ග හා ජල කළමනාකරණ පද්ධතියක් දේශීය තාක්ෂණය හා අමුද්‍රව්‍ය උපයෝග කර ගනිමින් හඳුන්වා දුන්හ. "ධාන්‍යයෙන් අටු-කොටු පිරවිය යුතුය; පොළොවට වැටෙන දිය බිඳක් හෝ ප්‍රයෝජනයට නො ගෙන සාගරය කරා ගමන් කිරීමට ඉඩ නො තැබිය යුතු ය." යන අදිටන යථාර්ථයක් බවට පත් කිරීම සඳහා මෙම අන්තර් වාරිමාර්ග පද්ධතිය අත්‍යවශ්‍ය විය. ක්‍රිස්තු වර්ෂ නව වන සිය වස පමණ වන විට ක්‍රියාත්මකව තිබූ එම වාරිමාර්ග පද්ධතිය එම යථාර්ථය මල්පල ගැන් වීය. මෙම අදීන වාරි තාක්ෂණය මත සිදු කළ කෘෂි ආර්ථික සංවර්ධනය මගින් ශ්‍රී ලංකාවට ආවේණික ජලාශ්‍රිත ශිෂ්ටාචාරයක් ගොඩ නැගිණ. අතීත ශ්‍රී ලාංකික තිරසාර සංවර්ධනයට හොඳ ම සාක්ෂිය සැපයෙන්නේ මෙයින් යැයි සිතමි.

අනිත් අතට මේ කෘෂි වාරි පද්ධතිය නිසා වසරට තෙවරක් කුඹුරු අස්වැද්දිය හැකි විය; අටු-කොටු පිරවිය හැකි විය; රට අහරින් ස්වයංපෝෂිත කළ හැකි විය. මේ සියල්ල කරන ලද්දේ පරිසරහිතකාමී කෘෂි ආර්ථික ප්‍රතිපත්තියකින් විනා ගැඩවිලා මරණ බැර ලෝහ පසට මුසු කරමින් විවිධ රෝගකාරක ඇතුළත් විෂම පරිසරයක් බිහි කිරීමෙන් ජල සම්පතට හා පසට විෂ කවන ඊනියා රසායනික පොහොරවලින් නො වන බව අවධාරණය කළ යුතු වේ. මෙම අර්ථක්‍රමය කෙතරම් සාර්ථක ප්‍රතිඵල ගෙන දීමට සමත් වී ද යන්න පෙන්වන හොඳ ම දර්ශකය නම් අතීතයේ දී ශ්‍රී ලංකාව පෙරදිග ධාන්‍යාගාරය ලෙස හැඳින්වීමට තරම් ආඪ්‍යත්වයකින් පරිපූර්ණ වී තිබීම යි.

මේ සඳහා අවශ්‍ය න්‍යායාත්මක ඥාන සම්භාරය ගබඩා වී තිබුණේ ආගමික සංස්ථාවෙහි ය. ඇතැම් පාලකයන්ගේ මුවින් මෙම තාක්ෂණික ප්‍රාගුණ්‍යය පිළිබඳ වදන් පිට වූ බවට වංසකථා කරන සඳහන් දෝංකාර දෙන්නේ මෙම ඥාන මාර්ගය නොවේ ද? ස්තූපකරණය සඳහා ගඩොල් තනා ගන්නා දේශීය තාක්ෂණය ථූපවංස කතුවරයා යස රඟට දුටුගැමුණු රජුගේ මුවට දමා පිට කරයි. ඇතැම් ආරාම පීඨ ගණනාවකින් යුත් ජාත්‍යන්තර අධ්‍යයන පීඨ බවට පත් වී තිබිණ. සුවිසල් අභයගිරි විහාරයේ තිබූ එක් පීඨයක් විද්‍යා හා තාක්ෂණ පීඨය නමින් නම් කිරීම සුදුසු යැයි පෙන්වන සාධක සමහරක් අපට හමු විය. විද්‍යාව විනය ඇති කරයි. යන සුප්‍රකට කියමන ගැඹුරු අරුතක් ඇත්තකි. අධ්‍යාපනයත් රජුත් පන්සලත් සමාබද්ධව ක්‍රියාවට නැංවූ වැඩ පිළිවෙළක් ඉන් නිරූපණය වන බැවිනි.

මහා ස්තූප මළු ආදියේ වැසි ජලය කළමනාකරණය කිරීම පිළිබඳ දේශීය තාක්ෂණය පිළිබඳ සාධක රැඳී ඇත්තේ ද පැරණි පන්සල් බිමේ ය. ඇතැම් සෑ මළු අක්කර හයක් හතක් පමණ වපසරියකින් යුක්ත වේ. මෙයට ඇද හැලෙන වැසි ජලය අතිවිශාල වේ. එය අභියෝගයක් හැටියට භාර ගත් වාස්තුවිද්‍යාඥයා ඔහුට ආවේණික වූ තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයක් එම ජලය පාලනය කිරීම සඳහා හඳුන්වා දුන්නේ ය. ස්තූපයේ කොත් කැරැල්ලේ සිට පාදාන්තය දක්වා ඇද හැලෙන්නා වූ ජලකඳ ඕනෑ විදියට හැසිරවූ ඔහු එය හතර දිශාවෙහි තනවන ලද ජලාස හතරකට ගෙන ආවේ ය. එසේ අවසන් වරට ගබඩා කරන ලද්දේ අවස්ථා කීපයදී අවසාදිත ඉවත් කළ ජලයයි. මෙම තාක්ෂණය නිසා ස්තූපය ආරක්ෂා විය; පරිසරය සිසිල් විය. අලංකාර විය. වෘක්ෂලතාවලට හිතකර පරිසරයක් නිර්මාණය විය; මැසි මදුරුවන් බෝවීමට තිබූ ඉඩ කඩ ඇහිරී යාමෙන් මැලේරියා හා ඩෙංගු

ආදියෙන් එල්ල වීමට තිබූ තර්ජන පහව ගොස් සෞඛ්‍යය සුරක්ෂිත විය. අපතේ යන්නට තිබූ ජලය බහුවිධ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම අරබයා කළමනාකරණය කරනු ලැබුවේ මේ අයුරෙනි. බහුකාර්ය ව්‍යාපෘතියක් වූ මෙයින් අවදානමක් ධනාත්මක පැත්තට හරවනු ලැබී ය.

2015 වසර අවසන් වන විට ලංකාවේ වැඩිහිටි සාක්ෂරඥානය 100%ක් වෙතැයි අනුමාන වශයෙන් ගණනය කොට තිබේ. එය කෙසේ වුවත් අද වන විට 98.1% දක්වා මට්ටමකට එය වර්ධනය වී ඇත. මෙය ආසියාතික රටවල් සමග පමණක් නොව යුරෝපයේ ඇතැම් රටවල් සමග සසඳන විට ද ඉහළ අගයක් පෙන්නුම් කරයි. එහෙත් සාක්ෂරඥාන ඒකකය බුද්ධිවිෂයක ප්‍රජාවක් පිළිබිඹු කරන දර්ශකයක් නොවේ. ඊනියා සහතිකය මෙනි. බුද්ධිවිෂයක ප්‍රජාව පිළිබිඹු වන්නේ ක්‍රියාවෙනි; ඔවුන්ගේ හැසිරීම් රටාවෙනි.

ඔබේ මුතුන් මිත්තන් විසින් මෙසේ ප්‍රායෝගිකත්වය, ප්‍රයෝජනය හා සුන්දරත්වය සලකමින් ඔබට දායාද කළ මෙම පොකුණු පොලිතින්, ටොපි හා චොකලට් දවටන ආදි වූ නොදිරන අපද්‍රව්‍යවලින් වැසී ඇති අයුරු ඔබ අද දැක්කොත් ඔබට හැඟෙන්නේ කුමක් ද? වත්මන් අපගේ බුද්ධිවිෂයක ඥානය හා සාක්ෂරඥානය කෙතරම් පිරිහී තිබේ ද යන්න නොවේ ද? ටික දිනකින් එහි සරන සියලු ම ජලජීවීන් අප අතරින් සඳහට තුරන් වනු ඇත. අපේ සම්ප්‍රදායානුකූල මත්ස්‍ය සම්පත ඇළ-දොළ ගංගාවලින් වඳ වී ගියේ මේ ආදි කරුණු නිසා ය.

අටපිරිකරේ පාත්‍රය කළු කරන ලද්දේ කළු පැහැ ගැන්වෙන තුරු උණු කරමින් පදම් කර ගත් තලතෙල් ආලේපයෙනි. මෙම ආලේපය පාත්‍ර පෘෂ්ටයට කාවද්දා මල නොනගින ලෙස සකස් කරනු පිණිස යොදා ගත් පැරණි පන්සලේ ගබඩා වී තිබූ දේශීය තාක්ෂණය අද නැති වී ගොස් ය. ඒ වෙනුවට වෙළෙන්දෝ පාත්‍රයට අද කළු තීන්ත ගාති. එසේත් නොමැති නම් සුදු යකඩයෙන් පාත්‍ර තනති. ඊටත් වඩා ඛේදජනක වන්නේ ඇලුමිනියම් භාවිතය යි. අප රටේ පැවති වර්ණාලේප ගන්වන තාක්ෂණය පුරාණයේ පැවති තිරසාර සංව¾ධනය මැනවින් නිරූපණය කරන දර්ශකයක් හැටියට නො ගත යුතු ද?

තත්ත්වය මෙසේ නම් අප සිටින්නේ කොහේ දැයි මෙනෙහි කරන්න. අප ගැන තක්සේරුවක් කිරීමට අප ම ඉදිරිපත් විය යුතු ය. එහි ප්‍රතිඵල අසල්වැසියා සමග බෙදා ගත යුතු වේ. අර උතුම් පරමාර්ථ සිත්හි තබා ඒ ශ්‍රෙෂ්ඨ නිර්මාණ අපට දායාද කර දුන් අපේ මුතුන් මිත්තන්ට ඔබ විසින් සාධාරණයක් ඉටු කරන්නේ ද යන්න ඔබ ම සිතා බැලිය යුතු වේ. අද උපාධි කබායෙන් සැරසී සිටින ඔබ හෙට සමාජයට ගොස් නොයෙක් වගකීම් උසුලන්නන් බවට පත් වේවි. එහි දී ඔබට පැවරෙන සුවිශේෂ කාර්ය අතර ඒ අපේ මුතුන් මිත්තන් ඔබට උරුම කර දුන් දායාද රැක ගැනීමට උපරිම දායකත්වයක් සැපයීම වැදගත් තැනක් ගනී. ඔබ ඔබ විසින් ම මේ පිළිබඳව පත් කර ගත් 'තානාපතිවරයකු' වන්න.

තිරසාර සංවර්ධනය ඇති විය යුත්තේ ආර්ථික සංවර්ධනයල පරිසර සංරක්ෂණය හා සමාජ සාධාරණත්වය යන අංශවල බව දැනට පිළිගෙන තිබේ. මේ කිසිවක් පැරණි ඥාන මාර්ගයෙන් කිසි ලෙසකින් හෝ බැහැර වී නැත. එහෙත් මේවා ගැන පර්යේෂණ කොට අපේ සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමශිල්ප හා උපාය මාර්ග මේ දැවෙන ප්‍රශ්න විසඳීම සඳහා ලොවට කියා දිය යුතු ය. එය කළ හැක්කේ අන් කවරෙකුටවත් නොව අධ්‍යාපන ප්‍රජාව හෙවත් ඥාන සමාජයේ සාමාජික සාමාජිකාවන් බවට පත් වන ඔබට ය.

හරිත ලංකා වැඩපිළිවෙළ 2009-2016 සඳහා වූ ජාතික සැලැස්මක් 2009 වර්ෂයේ දී හඳුන්වා දෙන ලද අතර එය ක්‍රියාවට නැංවීම සඳහා තිරසාර සංවර්ධන ජාතික මණ්ඩලය නමින් පූර්ණ බලැති ඉහළ පෙළේ සංවිධානයක් ද ප්‍රථම පුරවැසියාගේ නායකත්වය යටතේ පිහිටුවනු ලැබී ය. මෙයට අදාළ ලේඛන විශාල වියදමක් ද දරා වෘත්තීය පදනමක් යටතේ සකස් කර ප්‍රකාශයට පත් කර තිබුණත් මේ දක්වා මෙම ජාතික මණ්ඩලය රැස්වීමක් වත් පවත්වා ඇත්තේ එක් වතාවක් පමණි. එහෙයින් එම වැඩපිළිවෙළ ඇත්ත වශයෙන් ම තිඹිරි ගෙයි ම මිය ගියේ ය.

එසේ ද වුවත් එහි අන්තර්ගතය අපට බෙහෙවින් ප්‍රයෝජනවත් ය. දූත මෙහෙවර 10කින් සමන්විත එහි අවසන් දූත මෙහෙවර වෙන්ව ඇත්තේ ඍජුව නැතත් තිරසාර සංර්ධනය සඳහා බුද්ධිමය ප්‍රජාව ශක්තිමත් කිරීම පිළිබඳ කරුණු කෙරෙහි වීම වැදගත් වේ. ඒවා මෙසේ වෙයි: 1. තිරසාර සංවර්ධනයට අදාළ තොරතුරු පිළිබඳව වරින් වර දේශපාලන අංශය දැනුවත් කිරීම 2. තිරසාර සංවර්ධනයට දායක වීම සඳහා අවශ්‍ය ආකල්පමය වෙනස්කම් ශිෂ්‍යයන් තුළ ජනනය කිරීම 3. භෞතික සත්ත්ව-ශාක හා වෙනත් පාරිසරික සංවේදී ප්‍රතිපත්ති හා ක්‍රියා පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රමය තුළ සංගෘහීත කිරීම 4. විශ්වවිද්‍යාල විෂය ධාරාවට තිරසාර සංවර්ධනය පිළිබඳ කරුණු අන්තර්ගත කිරීම 5. තාක්ෂණ විද්‍යායතනවල විෂයධාරාවට තිරසාර සංවර්ධනය පිළිබඳ කරුණු අන්තර්ගත කිරීම 6. තිරසාර නිෂ්පාදනය හා පරිභෝජනය සඳහා අවශ්‍ය ආකල්පමය වෙනසක් තරුණ පරම්පරාව තුළ වර්ධනය කිරීම 7. තිරසාර නිෂ්පාදනය හා පරිභෝජනය වර්ධනය කරන්නා වූ නියෝජිතයන් බවට කාන්තාවන් පර්වර්තනය කිරීම 8. තිරසාර නිෂ්පාදන ඇති කිරීම සඳහා හා පරිභෝජනය සඳහා ජනතාව උනන්දු කිරීම 9. පුද්ගලික හා වෙනත් ආයතනවල සාමාජිකයන්ට තිරසාර සංවර්ධනය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දීම 10. ව්‍යාපෘති සැලසුම් කිරීමේ දී පරිසරය පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීම. මේ අතරට තිරසාර සංවර්ධනයට දායක වූ පැරණි සාම්ප්‍රදායික ඥාන මාර්ගය පිළිබඳ කරුණු ද අන්තර්ගත කළ යුතුයැයි සිතමි.

ගෞරවාර්හ කුලපති ස්වාමීන්ද්‍රයන් වහන්ස,

වර්තමාන තිරසාර සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිවලින් කරනු ලබන්නේ වරදට පොළඹවා ඒ වැරැද්දෙන් සිදු වන හානිවලට පිළියම් සෙවීමට මහන්සි ගැනීම ය. එම වරද නැවත නො කෙරීමට හෝ සිදු නො විමට වග බලා ගැනීමක් හෝ ඒවායෙන් නො කෙරේ. පැරණි හා සාම්ප්‍රදායික ඥාන මාර්ගයෙන් කරනු ලබන්නේ නිවාරණය කිරීම හා ආයති සංවරයේ පිහිටුවීම මගින් සමාජ ව්‍යුහය හා ක්‍රියාකාරිත්වය හැඩ ගැසීම යි; මානසික වර්ධනය ඇති කිරීමයි. බුද්ධිමය ප්‍රජාව ශක්තිමත් කළ යුත්තේ මේ පිළිබඳ යථාභූත ඥාන දස්සනය පහළ කර ගැනීම සඳහා හා කාර්මික රටවල වහල්භාවයෙන් මිදී තිරසාර සංවර්ධනයක් උදා කිරීමට දායක වීම සඳහාත් ජන විඥානය එම ඥාන සම්භාරයෙන් සන්නද්ධ කිරීම අරබයාත් ය. ඒ සඳහා කැප වන ලෙස අප ආදරණීය නවක විද්‍යාර්ථීන්ට අනුස්මරණීය අද දින මම සෙනෙහසින් ආරාධනා කර සිටිමි.

<u>*2015.07.28*</u>